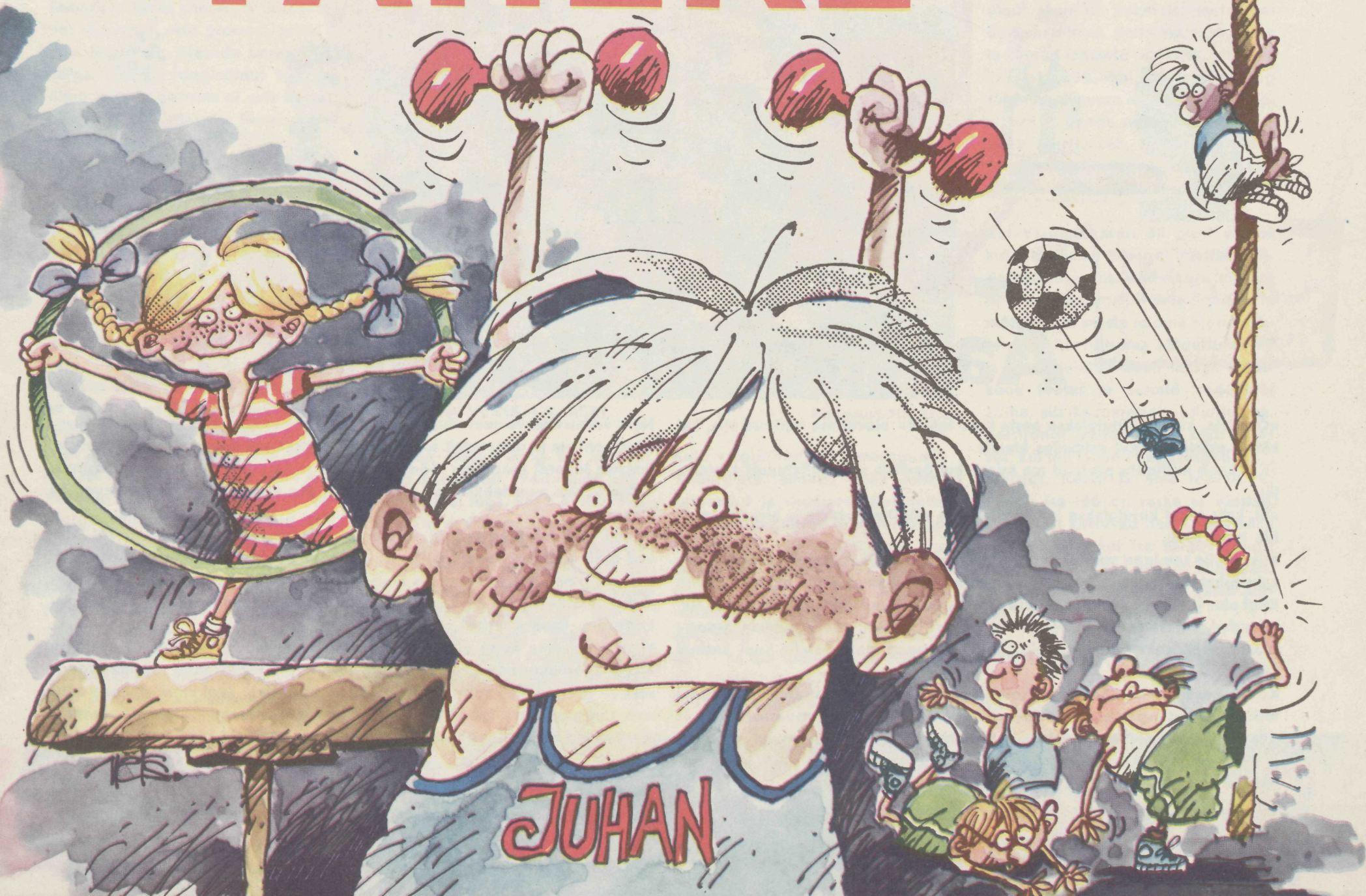
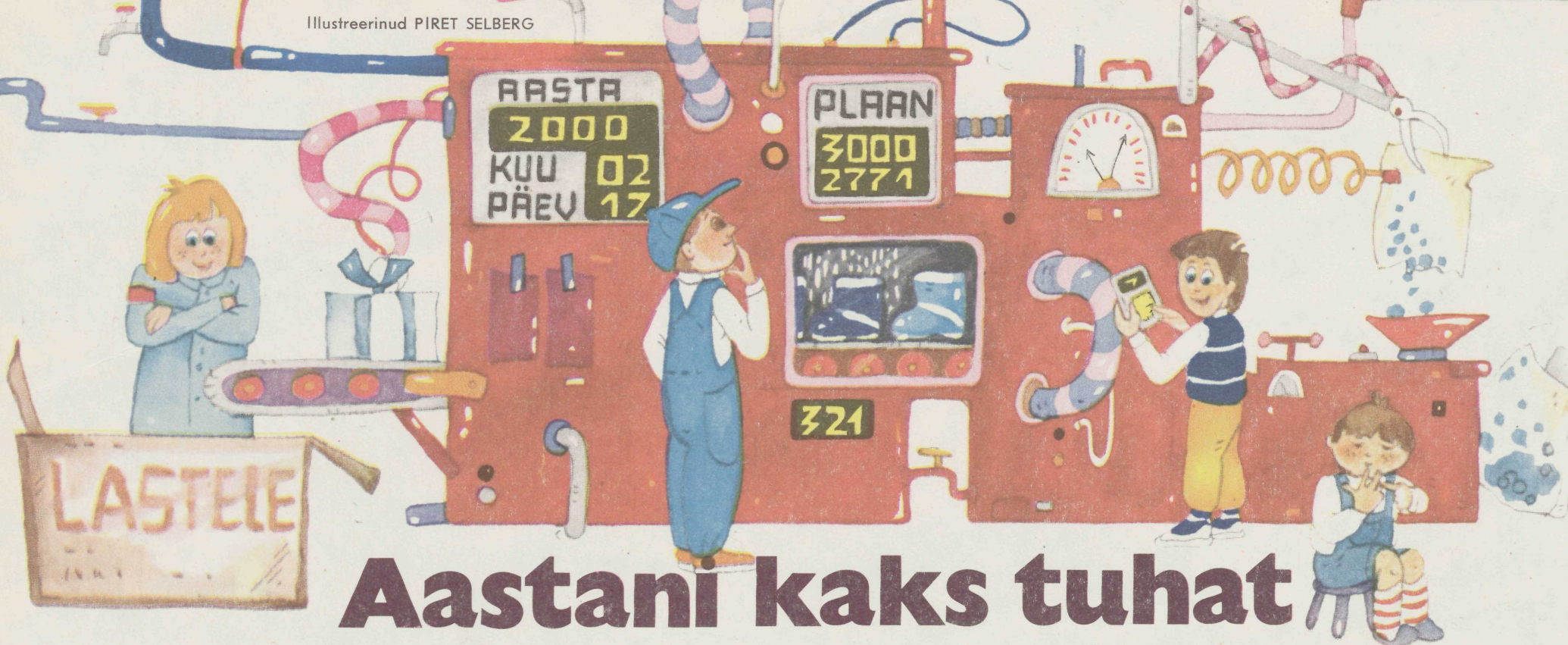

TÄHEKE NR.2 1986

ISSN 0134-2266

Aastani kaks tuhat

«Õpetaja, kuidas kirjutatakse aasta kaks tuhat!» olevat ma uurinud siis, kui käisin esimesi päevi esimeses klassis.

«Kas kahe nulliga?» pärinud ma edasi, kui õpetaja mind üllatunult vaatama jäi.

«Ei, kaks tuhat kirjutatakse kolme nulliga,» selgitas õpetaja ja kirjutas tahvlile arvu 2000.

Miks mulle see lugu meelde tuli? Kui esimeses klassis käisin, siis tundus aasta kaks tuhat tohutu kaugena. Nüüd on selle ajani jäänud ainult viisteist aastat. Riigi elus ja arengus tuleb kaugele ette vaadata. Arvu 2000 näeme sageli ajalehtedes. Miks? Meie partei andis rahvale arutamiseks kodumaa arengu plaani järgmiseks viieks aastaks, aga kaugemad sihid seadis kuni aastani 2000.

Kõik tehased ja kaevandused, kolhoosid ja sovhoosid, raudtee ja koolidki töötavad kindla plaani järgi. Plaan näeb ette, kui palju toodetakse liha ja piima, kui palju ehitatakse tehaseid ja koole, kui palju tehakse uusi masinaid ja tööpinke. Plaan on riigi poolt kinnitatud ülesanne ja see tuleb täita. Inimesi aitavad töös võimsad masinad, uued tööpingid, arvutid ja seadmed.

Neid valmistatakse uuel viisaastakul enam kui kunagi varem. Tahame ju kiiremini, rohkem ja odavamalt toota. Kõige tähtsamaks aga on ja jääb inimene. Enamus inimesi teeb oma tööd eeskujulikult. Nende kätte usaldatud autod, traktorid või muu tehnika on alati korras. Me ütleme: nad on hingega tööjuures.

Küllap oled kuulnud sedagi, et mõned suhtuvad töösse hooletult või jäta- vad tööülesanded hoopis täitmata. Nendega ollakse tulevikus rangemad. Kui uus plaan ellu viiakse, siis muutub meie kodumaa rikkamaks ja võimsamaks. Inimesed aga hakkavad paremini elama: saavad rohkem palka, uusi kortereid, ilusaid tarbekaupu.

Nõukogudemaa kogu elu juhib ja suunab partei. 25. veebruaril avatakse Moskvast Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei kahekümne seitsmes kongress — partei kõige tähtsam ja pidulikum koosolek. Seal kinnitatakse kodumaa arengu plaan järgmiseks viieks aastaks ja töösuunad aastani kaks tuhat. Aastal kaks tuhat oled sina juba tööl. Praegu tuleb sul hästi õppida, et saada tubliks töömeheks.

ELJU MARDI

Meie isa on vedurijuht

Rongiga sõitma minna on päris lihtne: muudkui osta jaamast pilet ja astu vagunisse. Merede perest käib kõige tihemini rongisõidus isa Vladimir Meri. Aga tema ei osta kassast piletit ja õigemini on tema sõiduriistaks hoopis mootorvedur, mitte vagun. Rongisõit pole Vladimir Mere jaoks mitte lõbu, vaid töö ja sealjuures hästi vastutusrikas töö. Kui vedur suuna Moskva, Minski või Leningradi poole seab, haagitakse selle järele kaheksateist vagunit. Ja neis kõigis kokku on ligi viissada inimest. Ükski teine kuivamaa liiklusvahend nii palju reisijaid peale ei võta.

Margus ja Kersti Meri õpivad Tallinna 13. Keskkoolis. Margusele isa töö meeldib. Ta hakkaks ka ise heameelega vedurijuhiks, kuid ema arvab, et kahele mehele ei jõua tema küll võileibu kaasa teha. Margus on veduriga sõitmas käinud. Seda küll ainult depoos, kui isal on remondipäev. Reisi ajal isa Margust vedurisse kaasa võtta ei saa. Raske ja pika rongi juhtimist ei tohi keegi segada. Sellepärast ongi veduris ainult kaks inimest: vedurijuht ja tema abi. Vedurijuhi abi käib aeg-ajalt veduris ringi ja vaatab, kas kõik juhtmed ja

MARGUS ja VLADIMIR MERI.

Pildistanud TIIT KOHA

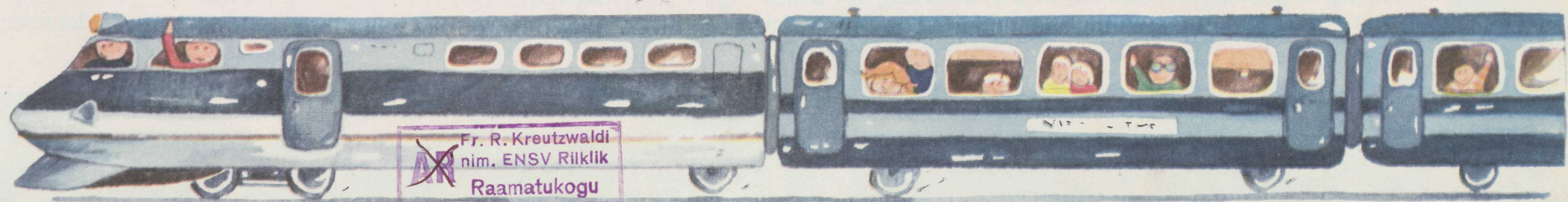
torud on terved ning kas mootor töötab korralikult. Vedurijuht istub juhtimispuldi taga. Sealt ei tohi kuskile ära minna. Kogu aeg peab mõõteriistadel ja teel silma peal hoidma. Veduril rooli ei ole, on ainult nupud ja kangid. Kõige tähtsam kang asub juhtimispuldi kõrval: see on kontrollkang. Sellega saab muuta rongi liikumiskiirust. Raudtee liiklusemärgid on teistsugused kui maantee ääres.

Kuid valgusfoor on samasugune. Vedurijuhti aitavad töös mitmed aparaadid ja seadmed. Kui näiteks rong juhtub punase tule alt läbi sõitma kiiremini kui 20 km tunnis, hakkavad pidurid iseenesest tööle. Nii väikese kiiruse juures jääb rong seisma 200—300 meetri pärast. Kui aga rong sõidab tavalise kiirusega — 85 km tunnis — ja kiirpidurdus tööle hakkab, läbib rong veel 800 meetrit ja alles siis peatub. Vla-

dimir Meri on kolmteist aastat vedurijuht olnud. Selle aja jooksul on ta näinud mitmeid õnnetusi, mis ikka inimeste süü läbi juhtunud. Rong sõidab küll suure mürinaga, aga mõnikord ei panda sedagi tähele. Vladimir Meri arvab, et raudtee ääres ja ülesõidukohtades peaksid küll kõik katsuma hästi tähelepanelikud olla.

Kui Vladimir Meri oli pisut vanem kui tema poeg praegu, huvitasid teda kõiksugu masinad. Auto mootor ja sõit said varakult selgeks. Siis ta mõtleski, et peaks leidma mõne suurema ja keerulisema sõiduriista. Nii ta vedurijuhtide kooli läkski. Pärast kooli töötas ta aastaid vedurijuhi abina, siis kaubarongi vedurijuhina. Reisirongi vedurijuhiks saab alles siis, kui töö ja teed hästi selged on. Margus, Kersti ja ema teavad, et nende isa töö on raske ja väsitav. Seepärast katsuvad nad kodus hästi vaikselt olla, kui isa sõiduväsimust puhkab. Küll nad hiljem kuulevad, mida põnevat seekordsel reisel juhtus.

KERSTI, MARGUS ja VLADIMIR MERIGA ajas juttu VIIVI VARIK-SAAR

Fr. R. Kreutzwaldi
nim. ENSV Riiklik
Raamatukogu

JAAN Väike puuv

Ühel õhtul ärkas talveund tukkuv linnumaja koputusest. Ta vaatas ringi ja nägi, et õunapuuksal kükitab pisike hall orav, käpad paluvalt rinnale tõstetud.

«Ei ole ruumi,» porises väike maja. Ta juba teadis, mida siin tahetakse.

«Tuba on ära lubatud. Mul on kindlad üürnikud. Praegu on nad küll välismaal, aga pea nad koju ei jõua.» Ta pidi juba tagasi unne vajuma, kuid märkas siis, kuidas orava kõhna keha värinad raputasid, ja mõtles ümber.

«No olgu peale,» torises väike maja. «Poe varjule. Aga ainult ajutiseks.»

Orav osutus toimekaks elanikuks. Kõhu alt karvu kitkunud, toppis ta kinni prao, kust tuul sisse vuhises. Siis vupsas välja, tõi kuskilt kahmaka kuusevilla ja polsterdas lae ning põrand. Väike maja tundis, kuidas sulav soojus mööda seinu laiali valgub. See oli, nagu hakkaks noorus tagasi tulema. Midagi hella tahtis väiksele majale meelde tõusta, kuid ta väristas end ja peletas selle minema.

«Kellele neid vanu mälestusi vaja,» mühatas ta pahuralt ja seadis end und jätkama.

Ta ärkas uuesti häälistsustest, mis olid kuidagi tuttavad, aga ometi täiesti võõrad. Väike maja mõistis kohe, milles on asi.

Üürnikke on juurde tulnud. «Üks, kaks, kolm . . .» loendas väike maja pisikesi sabarootse. Päid ta ei näinud. Need olid kerratõmbunud orava käppade vahel peidus.

«Mida see siis tähendab!» pahandas väike maja. «Üürikaup oli ainult sinuga.»

«Aga nemad on osa minust,» ütles orav ja vajutas tagasi musta ninaotsa, mis uudishimulikult ema pehmete kõhukarvade vahelt välja vupsas.

Enam väike maja magama ei jäänud. Ta jälgis orava toimetusi. Poegade kõhud piima täis jootnud, kammis orav keelega nende rinda ja kõrvataguseid, silis saba ja triikis turja.

Väike maja märkas hämmastusega, et oravapoegadel puuduvad silmad. «Näherdusi näguraid pole siin varem nähtud,» porises ta. «Kuld nokalapsed olid esimesest elupäevast peale enese eest väljas.» Selles oli tal tõesti õigus. Noored kuld nokad olid tõmmanud õdede-vendade nokast paremaid palu ära ja kraagelnud omavahel, et küll sai. Oravalapsed seevastu rohkem magasid kui söid. Ja kui mõni juhtus kõvemini piiksatama, manitses ema: «Kuss! Nugis võib kuulda!»

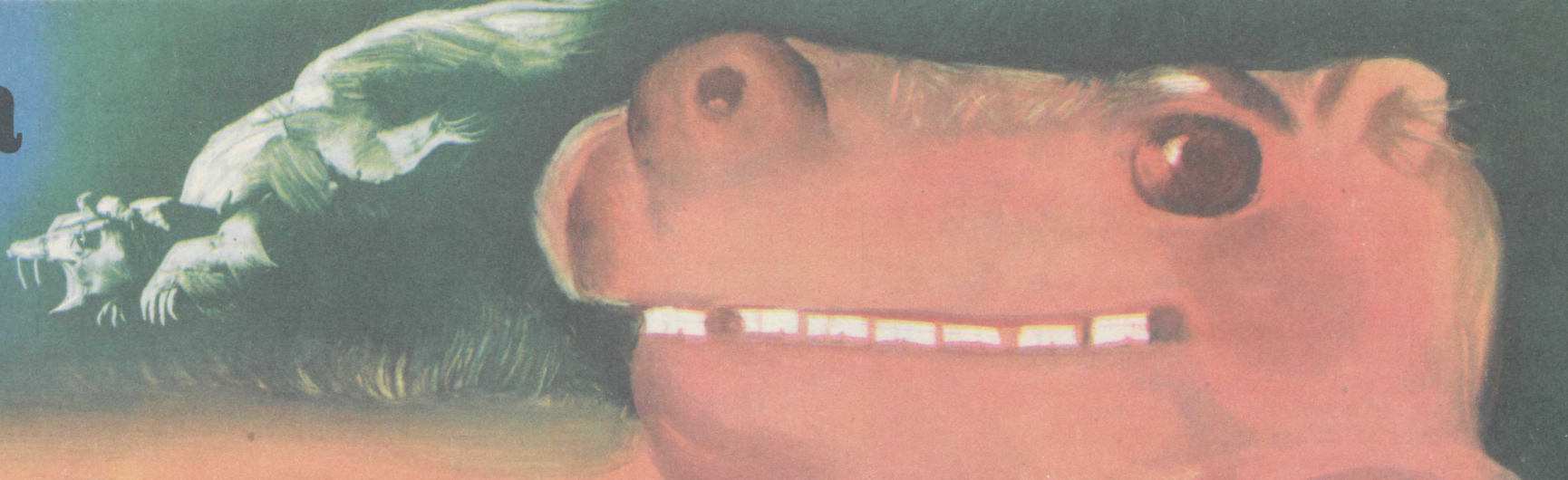
«Missugune see nugis on?» küsis väike maja. Ta polnud nugist kunagi näinud. Ka rääkinud polnud temast keegi.

Orav võpatas.

«Hirmuäratav!» sosistas ta ja kahmis pojad kindlamini käppade

RANNAP
**maja
õras**

Illustreerinud EDGAR VALTER

vahele.

«Tähendab: midagi seesugust nagu jõehobu,» arvas väike maja. Kuldnokad olid talle jõehobusest jutustanud. «Kui peale astub, jääb vaid märg plekk järele.»

«Hirmsam,» ohkas orav. «Ei jää märga plekkigi.» Ja ta peitis pojad sülle ning laotas oma saba katteks peale.

«Siia nugis ja jõehobu ei tule,» pidi väike maja juba lohutama, kuid taipas viimasel hetkel, et see ei oleks tema moodi. Nii ta siis ühmas tõredalt:

«Kui kõike karta, on võimatu elada. Värisemise asemel võiksid parem vaadata, et pojad jalad alla ja silmad pähe saavad. Kuldnokalastel käis kõik hoopis kiiremini.»

Orav ei võtnud väikse maja torinat südamesse.

«Iga asi omal ajal,» kostis ta rahulikult ja pistis poegadele piimapaunad suhu.

Läks aega mis läks, aga ühel päeval läikis orava süles tukkuvast karvakerast vastu kolm paari silmanööpe. Ja mõni päev hiljem krabistasid pisikesed jalad juba joosta, puistates laiali krõbisevaid samblatutte.

«Tasa, tasa!» pahandas väike maja. «Mis kiiam see on? Kes pärast teie järelt koristab? Kuldnokapojad istusid kogu aeg ilusti paigal.» Aga kui see ei aidanud, tõmbas end õhku täis ja pahvatas: «Jõehobu tuleb!»

Kui möll korrapealt lakkas, naeris ta nii, et seinad vappusid. Rumalad oravad! Kuidas pidi jõehobu kaugest Aafrikast siia saama! Väike maja teadis täpselt, et tiibu jõehobul ei ole. Aga nugisel olid tiivad. Nagu lind lendas ta ladvast latva ja oksalt oksale. Ja ühel varasel hommikutunnil oli ta õunapuuvõras.

«Uks lahti!» nõudis lõikav hääl. «Oravad siia!»

«Ainult märg plekk jääb järele,» tuli väiksele majale jõehobu meelde. Ja see võoras olevat veel hullem! Imelikul kombel ei tundnud väike maja hirmu. Kogu jõudu kokku võttes rebis ta põikpuud, mis teda õunapuuharude küljes pidas. Siis oli see lahti ning langes raksatades vastu pruuni kiskjakukalt. Nugise kannul maa poole langedes jõudis väike maja veel näha, kuidas neli kaharat saba õunapuu võrasse välgatas, siis käis prahvakas ja tuli pimedus.

Kui kuldnokad mõne nädala pärast sünnipaika tagasi jõudsid, leidsid nad väikse maja asemel õunapuu alt mõned lauajupid ja peotäie halle karvu.

«Ma ei arvanud, et see nii ruttu juhtub,» kurvastas emalind. «Mis me nüüd peale hakkame!»

«Otsime uue pesapaiga,» ütles isalind. «Aga enne laulame talle viimast korda.» Ja kaasat kaasa kutsudes lendas ta õunapuu ladvaoksale.

Vanaisa vale

«Vanaisa, kui sina väike olid, kas sa siis valetasid!» küsis Tiit.

«Ei,» vastas vanaisa. «Mina ei valetanud kunagi.»

«Kas mitte ühtki korda!» päris Kadri.

Vanaisa jäi mõttesse. «Üks kord oli siiski,» tunnistas ta üles. «Ma valetasin luti pärast.»

«Luti pärast,» ei saanud Tiit ega Kadri aru.

«Ma olin suur poiss, aga imesin veel lutti.»

«Vanaisa oli pisipõnn!» naeris Tiit.

«Mul oli lutt põlletaskus,» ütles vanaisa.

«Vanaisal oli põll ees!» naeris Kadri.

«Ma ei saagi rääkida, kui te mind kogu aeg katkestate,» ütles vanaisa ja jutustas edasi:

«Kui mul tuli lutitus peale, võtsin luti põlletaskust ja pistin suhu. Aga ühel päeval läks lutt katki ja ema ütles: suur poiss ja imeb lutti nagu tita. Mina sulle enam uut luttu poest ei too. Kui tahad, osta ise.»

«Kas sa tahtsid!» küsis Tiit.

«Ära katkesta vanaisa, muidu ta ei räägi!» noomis Kadri.

«Ema andis mulle raha ja ma läksin vastast värvipoest lutti tooma. Niipea kui ma poodi sisse astusin, ütlesin: tere, ma tulin oma vennale lutti ostma. Aga poepidaja sai aru, et ma valetasin ja muigas.»

«Kuidas ta aru sai!» küsis Kadri.

«Ega siis vanasti nii palju inimesi ühel tänaval elanud nagu praegu. Siis olid väikesed majad ja vähe inimesi. Poepidaja tundis igaüht nägupidi, teadis, et meie peres pole titat. Ta ütles: ma annan sulle sinepit pealekauba. Määri see lutiotsale, siis saab vend lutitusast lahti.»

«Kas sa määrisid!» küsis Tiit.

«Ei määrinud,» vastas vanaisa. «Ma sain ilma sinepita lutivaevast lahti.»

«Mismoodi!» päris Kadri.

«Nii kui tahtsin luttu suhu pista, tuli vale meelde ja ma jätsin luti põlletaskusse.»

HELJO MÄND

«Vanaema, kui sina laps olid, kas sa siis olid vahel kaval ka!» küsis Tiit.

«Võib-olla olin, võib-olla ei olnud, kes seda enam takkajärgi mäletab!»

«Sa mõtle!» käis Tiit peale.

«Ükskord olin küll,» naeris vanaema. «Me saime vennaga kumbki suure šokolaadjänese. Ma sõin oma jänese kohe ära ja siis ütlesin vennale: teeme sinu jänese pooleks.»

«Kas vend tegi!» küsis Kadri.

«Kus sellega! Ta ei raatsinud ise ka oma jänest süüa, pani puhvetisse klaasi taha. Aga mina käisin salaja

Vanaema

tema jänest näkitsemas, tegin neli päeva hõbepaberi lahti ja sõin iga päev ühe jänese käpa ära. Aga ma panin alati hõbepaberi tagasi, nii et jänes seisis endiselt püsti. Vend ei saanud tuhkagi aru.»

«Kas tõesti ei saanud aru!» küsis Kadri.

«Võib-olla ta oleks ükskord saanud,

kavalus

aga ma hakkasin jäneseaga mängima. Võtsin puhvetist ära ja mängisin nii kaua, kuni jänes katki läks. Siis tegin jänese pooleks ja ütlesin vennale: mina saan väikese pea ja käpad, aga sina saad suure kere, sest see on sinu jänes. Kas sa oled nõus? Vend oli nõus ja nii me tegimegi.»

«Kus siin kavalus oli, kui sina said

väikese pea ja vend suure kere!» küsis Tiit.

«Noh, pea oli šokolaadi täis, kuid kere oli õones,» naeris vanaema. «Ma sain šokolaadi mitu korda rohkem.»

Imelik, mõtles Kadri, et kõik inetud lood jäävad eluajaks meelde. Nii et kui tahad hea olla, ei tohi kunagi pahandust teha. Ainult Kadri ei saanud hästi aru, miks vanaema naeris oma kavalusest rääkides. Kas tal oli niimoodi kergem üles tunnistada!

Lauri kōrvad

HERTA LAIPAİK

Tema nimi on Laur, aga et ta ei ole veel kolmegi aastat täis, kutsutakse teda Lalluks. Poiss näitab sõrmega enda peale ja ütleb ka: «Lallu». Kord oli neil tädi Hele-Mall külas ja ta küsis lapse käest peale nime veel muudki:

«Kui vana sa oled!»

«Üks, kaks,» ajas Lallu kaks sõrme püsti.

«Mitu jalga Lallul on!»

«Üks, kaks!»

«Mitu kätt!»

«Üks, kaks.»

«Mitu kõrva!»

«Üks, kaks, kolm!»

«Kas ikka on kolm!» usutles tädi.

«On küll!» jäi poiss endale kindlaks.

Aasta pärast tuli tädi uuesti külla.

Talle meenusid Lauri kolm kõrva ja ta hakkas uuesti poissi küsitlema.

Kui ta jõudis pärimiseni: «Mitu kõrva sul on!», vastas Laur: «Kaks.»

«Eelmisel aastal oli kolm,» tuletas tädi meelde.

Laur viivitas hetke, enne kui vastas: «Oli küll.»

«Kuhu kolmas kõrv jäi!»

Poiss vaatas tädile niisuguse näoga otsa, et küll suured on ikka rumalad.

«Mul ei ole kolmandat enam vaja.»

«Aga kuhu kolmas kõrv ikkagi kadus!» ei saanud Hele-Mall aru.

Laur ei leidnud kohe vastust. Tädi ajas juba emaga juttu, kui ta nende juurde jooksis ja hüüdis:

«Läks kasvamiseks!»

Illustreerinud JAAN TAMMSAAR

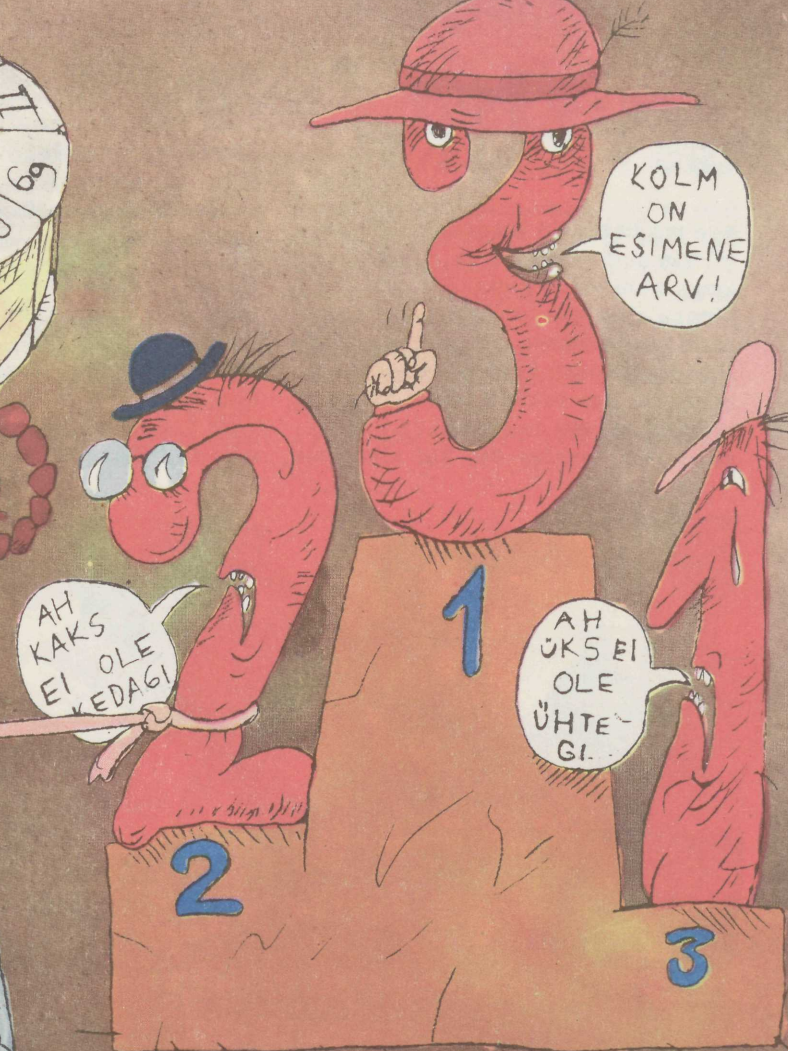
HANDO RUNNEL Taevamärgid

LÄKS SAIAMAJJA SKORPION
JA KÜSIS: KAS TEIL TORTI ON!
JA MÜÜJA ÜTLES: TORTI ON —
MEIL MITUT SORTI TORTI ON! —,
KUID SEE EI LOE, ET TORTI ON,
KUI SINA OLED SKORPION,
ME SELLISTELE SIIT EI MÜÜ,
SEST NII ON KORD, EI MEIE SÜÜ;
ME TORDID TALLINAST TELLIME
JA NEIL ON SEADUS SELLINE,
ET TORTI SAAVAD KALAD JA
VÄHK, NEITSI NING VEEVALAJA.

Lai leht

SINA SAAD KÜLL SUUREKS MEHEKS,
KASVAD LAIAKS-LAIAKS LEHEKS,
LAIAKS, AGA ÕHUKESEKS,
KÕRVALT KAEDES SIHUKESEKS
KÕHETUKS JA KITSAKS KRIIPSUKS, —
EI SIND NÄEKS, KUI SUU EI PIIKSUKS.

Arvuvald

ÜKS, KAKS, KOLM, —
ÜKS EI OLE ÜHTEGI!
KAKS, KAKS, KOLM, —
KAKS EI OLE KEDAGI!
KOLM, KAKS, KOLM, —
KOLM ON ESIMENE ARV,
MILLE JUURES LIIGUB NÄRV!

Palju

PALJU JÄLGI ÜHES REAS,
PALJU MÖTTEID ÜHES PEAS.

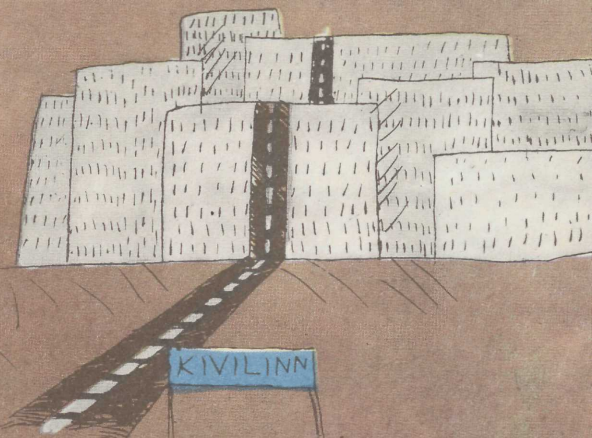
ÕELGE MULLE MÕNI ARV:
SADA — SEE ON LINNUPARV;

TUHAT — SEE ON TÜHI POOD,
KUREMARI KESET SOOD;

MILJON — SEE ON SÄÄSEPARV,
SEE ON KA ÜKS VÄIKE ARV,

SEE JÄÄB MEELDE SUURTE SEAST,
PEKSTESKI EI LÄHE PEAST.

Illustreerinud PRIIT PÄRN

OLIVIA SAAR

Kolm linna

TAHTSIN MINA PÄRIS LINNAST
LUMELINNA MINNA,
AGA SOOJAL SUVEAJAL
POLE LUMEST LINNA,
SULAS ÄRA LUMEKINDLUS,
MITME PEAGA LOHE,
KADUSID KÕIK LUMEST LOOMAD
LOHE JÄREL KOHE.

TAHTSIN MINA LUMELINNAST
LIIVALINNA MINNA,
AGA KÜLMAL TALVEAJAL
POLE LIIVAST LINNA,
MATTIS LUMI LOSSIMÜÜRID,
KÕRGED TORNITIPUD,
REBIS RAJU VARDA KÜLJEST
LEPALEHEST LIPUD.

TAHTSIN MINA LIIVALINNAST
KIVILINNA MINNA.
AGA KIVIST LINN ON LUKUS —
MILLEKS SINNA MINNA.

HARAKAS

Talvekülmadega koos ilmub õue kindlasti ka harakas. Tavaliselt ei maldagi ta talve ära oodata, sest sigu veristatakse ju sügisel. Siis on harakas igatahes platsis. Tihti imestatakse: siga alles laudas, aga harakad juba ümber maja lendamas. Kuidas harakas teab, et siga tappa kavatsetakse, see on tema saladus. Niisamuti on ta kohal põdrajahtide aegu metsades, kus kümne kilomeetri kaugusel ligematest majadest ronka-de sekka äkitselt ka harakas ilmub. Teab ta ehk püssipaukude saladust

või kuulab koguni ronkade juttu pealt?

Harakas on elukommete poolest varestest masti lind. Välimuselt on harakas kirevam kui tema sugulased. Mustjalas rääkis rahvas ennemalt, et kui korpi (ronka) mustaks pintseldati, naernud kiitsakas (harakas) parastavalt ja saanud tasuks pintsliiga üle pugu. Sellest siis tulnud tema musta-valgekirju sulestik. Sugulastega võrreldes on harakas siidilind, pika saba pärast ka pikksaba või vibahänd, aga muidu lihtsalt kirju-

tiib.

Kui vares tuleb solgiaugule sorima, siis harakas jälgib elu meelsamini katusel. Juhtub aga katuses auk olema, lipsab ta sealtkaudu kanapesast mune varastama — julgustükk, millest vares ei julge unistadagi. Nõnda nagu haraka kirju sulekuub kaugelt silma hakkab, nii on ta vali kädistaminegi kuulda õige pika maa taha. Ehk koduskasvanud harakas küll isegi pisut rääkima võib õppida, pole sellest linnust ometi suurt laulumeest. Haraka laul olevat nagu

Vanemuise kandle häälestamise kägin. Mängu ennast polevat harakas viitsinud kuulata. Haraka kädistamisest usuti aga, et see sandi sõnumi toojat või muidu käreda jutuga küllalist ennustab.

Maarahvas harakat hästi ei salli. Varastab teine. Harakas käib munavargil ja võõrastest pesadest poegi noolimas ka metsas. Kui linnupesi pole, siis sööb ta mardikaid ja vihmausse, nälkjaid ja tõukusid. Teedel nokitsevad harakad autode alla jäänud loomade jäänuste kallal.

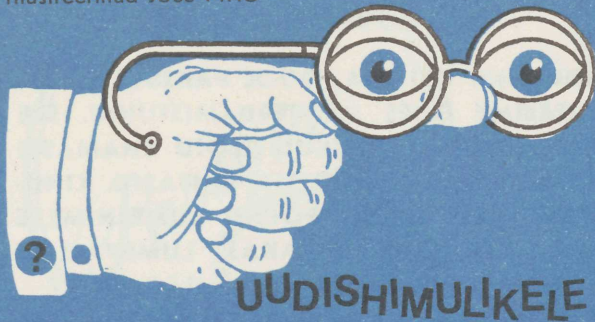
Pesa hakkavad harakad ehitama juba märtsikuu keskel ja see on neil vägev. Kolm nädalat tassib harakapaar raagusid ja savi ning sätib kuskil kuuseheki või tihnikus tihedasse oksastikku paika. Algul tehakse tugev vundament, siis seinad ja raagudest kerkib katuksi pea kohale. Pesalohk pätsitakse saviga ja vooderdatakse rohujuurte ning samblaga. Uksi on niisugusel kindlusel tavaliselt üks, mõnikord ka kaks. Siin on haraka munad ja pojad hästi kaitsitud ronkade ja vareste rüüsterkede eest. Haraka pere võib olla üsnagi arvukas — kuni kaheksa suud vanematel toita. Pojad on pesas umbes kolm nädalat ja pesast lahkudes täitsa vanemate moodi. Ainult nii pikka ja uhket hända pole harakalastel, see peab veel kasvama.

Suur rändur pole harakas kunagi olnud. Kaheksa kilomeetrit on ta rännakute keskmine piir, kolmkümmend kilomeetrit aga juba pikk teekond. Salguti võime siidilinde silmata sügisel ja talvel, kevadeks pudenevad salgad laiali. Siis minnakse jälle paarikaua kevadisi ja suviseid harakasju ajama.

FRED JÜSSI

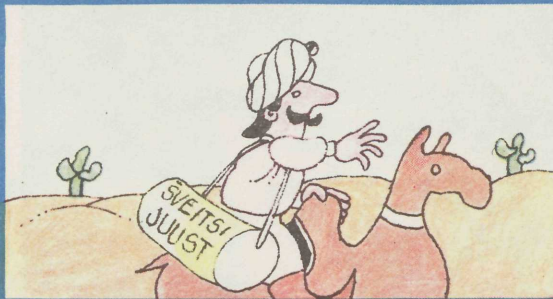

MILLAL EHITATI ESIMENE TELETORN?

Umbes kolmkümmend aastat tagasi. Raudbetoonist teleorne hakati ehitama Saksamaa Liitvabariigis. Kõige kõrgem neist — 212 meetri kõrgune torn — asus Stuttgardi linna lähedal. Praegu asub maailma kõrgeim teleorn Poolas Kutno linna lähistel. See torn on 646 meetrit kõrge.

Tallinna teleorn on poole madalam — 314 meetrit.

KUI KAUA TUNTakse JUUSTU?

Arvatakse, et üle 7000 aasta. On olemas legend juustu saamise kohta.

Araabia noormees Kanana rändas üksi kuumas kõrbes. Kui ta puhkama istus ja nahklähkrust kitsepiima juua tahtis, ei tulnud piim lähkrust välja. Imestunult lõi Kanana lähkri lõhki. Seest leidis ta pehme valge aine, mis oli väga maitsev. Sellest ajast hakati piima hapendama kuivatatud loomamagudes. Loomamagudes sisalduvat ainet renniini läheb praegugi vaja juustu valmistamisel.

Kõige tuntum maa hea juustu poolest on Šveits. Leiti, et Alpi aasadel kasvav rohi annab piimale erilise maitse. Sellest piimast valmistatakse kuulsat emmentali juustu.

Kogu maailmas toodetakse ligi 4000 erinevat sorti juustu, Nõukogude Liidus üle 100 erineva sordi.

Juust on väga tervislik toiduaine. Juustust saame vitamiine, kaltsiumi, rauda, fosforit ja teisi väga vajalikke aineid.

KUS ASUB EESTI SUURIM KIVI?

Harju rajoonis Muuga aedlinna lähedal mereannal. Seda rändrahnu kutsutakse Kabelikiviks. Kabelikivi pikkus on 18 meetrit ja 70 sentimeetrit, laius 15 meetrit. Kivi kõrgust (ligi 7 meetrit) võib võrrelda kolme toakõrgusega. Et rändrahnu igast küljest vaadata, tuleb ära käia vähemalt 58 meetrit. Nii suur on kivi übermööd. See kivimürakas on ka Baltimaade suurim.

KUI KIIRESTI UJUB DELFIIN?

50—55 kilomeetrit tunnis. Teadlased on kindlaks teinud, et delfiinil on väga elastne (painduv, nõtk) nahk. Vee survele paindub see sissepoole. Nii ei teki ümber kala veekeeriseid, mis kilret edasiliikumist takistaksid.

Laevaehitajad arvavad, et kui õnnestub valmistada kunstlikku delfiininahka, saaks seda edukalt kasutada laevaehituses.

KAS EESTIMAAL ON ALATI ÖONU KASVATATUD?

Ei ole. Eestikeelses kirjasõnas tehakse õnapuust juttu alles 17. sajandil, üle kahesaja aasta tagasi. Kulus veel sada aastat, enne kui meie maal hoolega õnapuuaedu rajama hakati. Praeguseks on õnapuu meil kõige tähtsam viljapuu. Küllalt vanad ja tuntud sordid meil on suveõuntest «Valge klaarõun» ja taliõuntest «Antoonovka».

Kogu maailma puuviljakasvatuses on õnapuudel neljas koht. Esikohal on viinamarjade kasvatamine. Õunasorte kogu maailmas on kümne tuhande ringis.

MILLEST SAI SAIA KÄIK OMA NIME?

Tallinna Raekoja platsi Pika tänavaga ühendav käik on üks linna kõige vanematest tänavatest. Juba üle 600 aasta tagasi asus seal kaheksa väikest poekest. Nendes müüdi ka sarvesaiu. Sellest tänava nimigi. Hiljem ehitati puust kauplusehoonete asemele kivimajad. Eriti vilgas kauplemine käis ajal, mil Raekoja platsil asus turg. Peale sarvesaiade võis sealt muudki kaupu osta. Nagu praegu, oli ka tollal tänav vaid jalakäijate päralt.

KAS INIMESED ON ALATI EELISTANUD PAREMAT KÄTT?

Teadlased, kes inimeste arengut on uurinud, on leidnud, et suurem osa inimestest kasutab paremat kätt. Selle on teadlased kindlaks teinud tööriistade järgi.

Enamikus keeltes väljendab juba sõna «parem» parema käe eelistamist. Inglise keeles «right» (loe: rait) tähendab «õige». Prantsuse keeles tähendab vasak (gauche loe: gooš) ka kohmakat ja ebaausat. Itaallased nimetavad vasakut kätt «stanca», mis tähendab «väsinud, vaevatud».

Arvatakse, et paremat kätt on hakatud eelistama võitluses vaenlasega. Nuga või oda oli otsustav hoida paremas käes, siis see asus vaenlase südamele lähemal. Vigastuste suhtes õrnem parem pool nõudis kaitset kilbi näoi, mida siis vasakus käes hoiti.

Küll me oleme rõõmsad. Näete, Jumbo ka rõõmustab. Tema oli ju meiega igal pool kaasas. Selsis kannatlikult sügavas lumes ja hoidis pöialt. Aga meil oli võistlus koos emade ja isadega. Mele sõitsime mäest alla «salvokatega», isad pesukaussidega ning emad kiletükkidega. Kohtunik muudkui vaatas stopperilt aega. Pealtvaatajad hüüdsid: «Hoogu juurde! Hoogu juurde!» Ja kui viimane võistleja sõidu lõpetas, kuulutati kohtunik mele täheke võitjaks. Ta ütles, et jumbod on kõige üksmeelsemad ja kiiremad. Et jumbode emad-isad on kõige tublimad. Noh, selle peale löid emade põsed veelgi roosamaks ning isadel läksid vuntsid muigele. Mele aga hõlksasime: «Hurraal Hurraal!» Hobune tegi nii kiire preemiasõidu, et Jumbol hakkas tuul kõrvus vilistama. Kõik vastlapäevalised said suuri vahukoorekukleid, kuuma teed ja palju-palju lusti. Seda head tuju jätkub nüüd küll järgmise vastlapäevani.

ANNI KÕIV

Hurraa!
Meie täheke võitis!

Vastlapäevapildi Järva-Jaanist tegi TÖNU KALLE.

Lumine tund

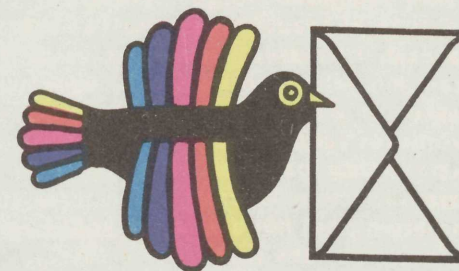
KUI LUND OLI IGAL POOL PAKSULT MAAS, PIDASIME ÕUES MEISTERDAMISTUNNI. SEE OLI LÖBUS. TÜDRUKUD TEGID ENAMASTI LUMEMEMMESID. POISID EHITASID KINDLUSE. VEEL TEGID POISID LUMEINIMESE LEOPOLDI. ÜHEST PIRAKAST LUMEPALLIST TEGIME SUURE NAERATAVA NÄO. PÄRAST LÄKSIME KÕIK KOOS LIUGU LASKMA.

MERLE LOBJAKAS,
 Vafla 8-kl. Kooli
 I klassi õpilane

Teater aknast

MEIE MAJA JUURES KASVAB KOLM SUURT KASKE. NEED PAISTAVAD HÄSTI MEIE KÕÕGIKNAST. IGAL TALVEL RIPUTAME KOOS ÕE JA VENNAGA PUULE LINNUMAJA. SINNA PANEME PEKITÜKI JA PUISTAME VEEL IGASUGUSEID TERI. PEKITÜKKE RIPUTAME TEISTELE OKSTELE KA. ON TORE VAADATA, KUIDAS LINNUD SÕOVAD JA KES SEAL KÄIVAD. MEIE NIMETAME SEDA LINDUDE TEATRIKS. ÕHTUL, KUI ETENDUSED ON LÄBI, UURIME LINDUDE RAAMATUID.

ENN-MARTIN TALVIK, Järva-Jaani
 Keskkooli I klassi õpilane

Vastlud

VASTLARÖÖMUD TRILLA-TRALLA,
ALLA SÕIDAB PISI-ANTS.
LASTE KELGUD PIJLA-PALLA,
PLATSI PEAL ON VASTLATANTS.

OLIVER PEEBO,
Kingsisepa 1. Keskkooli
IV klassi õpilane

Lendur

LENDURIL ON TERAV SILM,
TEMA EES ON TERVE ILM.
ROHKEM ÖHUS TA,
VAHEL MAA PEAL KA.
TA ON TUGEV MEES,
TEMAL LÖBUS MEEL.
TA VÕIB KÕIKE TEHA,
KUI ON KINNITANUD KEHA.

AIVO AGU,
Tartu 12. Keskkooli
II klassi õpilane

Naistepäevakaart

Lõika välja kõik värvilised detailid ja kleebi
joonise järgi valgele või pruunile alusele.
Sul on valida punase või kollase õiega kaardi
vahel. Kleepimiseks kasuta kummiliimi. Kui

sul endal on värvilisi pabereid, võid nendest
valida alustooni. Valmis kaart kleebi joonis-
tuspaberile ja kirjuta kaardi tagaküljele pü-
hendus.

Pakasepoiss

KEEGI ILMAD KÜLMAKS MUUDAB,
KES KÜLL, KES KÜLL SEDA SUUDAB!
KÜLLAP SEE ON PAKANE —
HÄRMAS, LUMELAKANE.

PÄEVAD LÄBI SAJAB, SAJAB,
VAAT ET LUME ALL ON MAJAD.
JUBA PUUD ON HÕBEHÄRMAS,
KÜLL SEE PAKANE ON KÄRMAS!

KÜLLI-RIIN TIGASSON,
Tartu 10. Keskkooli
IV klassi õpilane

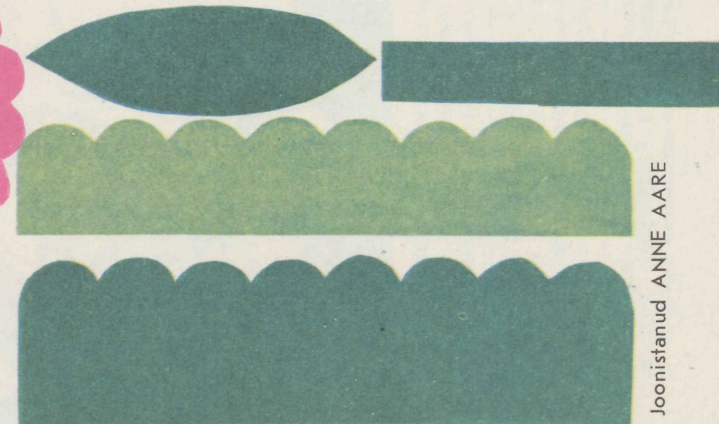
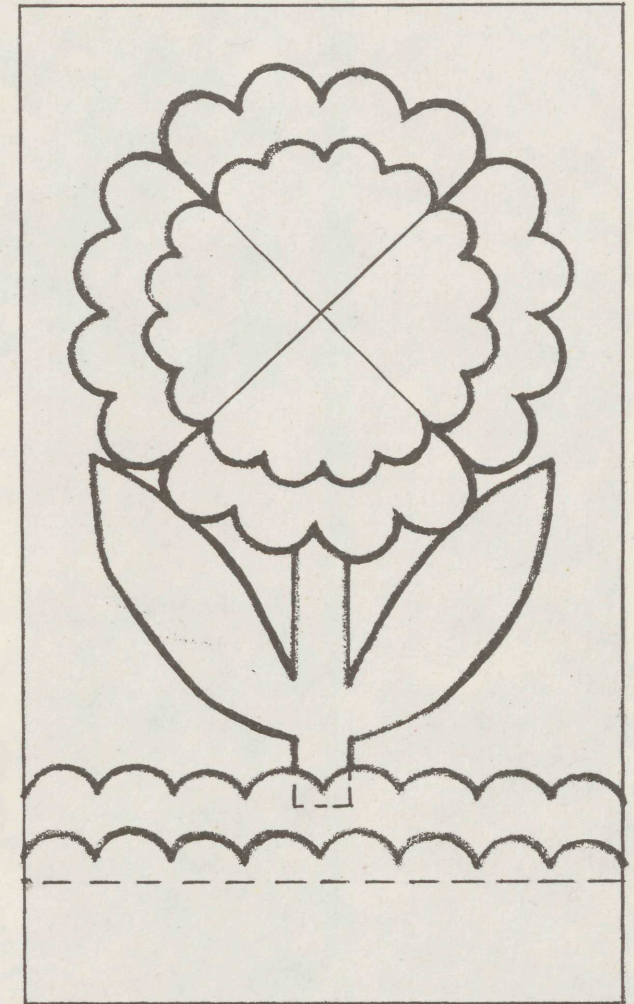
Lumelinn

IGAL LINNAL OMA VÖLU,
LUMELINN ON TALVEL MÖNUS.
OLGU TUISK VÕI PAKANE,
LUMELINN EI UNUNE.

LAPSI OOTAB POSTIKANA,
RÖÖMU SAAB NII NOOR KUI VANA.
LUMEST LEOPOLD SEISAB SEAL,
VÄIKE ÄPU ÕLA PEAL.

ELEVANDI LONT ON PIKK,
SEALT KELGUSÕIT ON VAHVA TRIKK.
SEAL TROLLID RÖÖMSALT HÜPPAVAD
JA LAPSI SÕITMA KUTSUVA.

RANNO KARPELIN,
Valga 1. Keskkooli
III klassi õpilane

AGNES JÜRGENS

Kaebupunn

Annikal esimesest b-st on kogu aeg käsi püsti. Ei, mitte sellepärast, et ta vastata tahab. Vastamiseks pole tal üldse aega. Annika tahab hoopis kaevata.

«Õpetaja, Sirli jooksis koridoris!»

«Õpetaja, Urmo karjus klassiukse taga!»

«Õpetaja, Kärt ei võtnud prügi üles!»

«Õpetaja, õpetaja . . .»

Annika valvas silm näeb iga nurga taha, tema kikkis kõrv kuuleb vaiksematki sosinat.

Midagi peab välja mõtlema ja ette võtma. Muidu läheb küll koolielu väga igavaks.

«Teeme, nagu Annikat polekski,» otsustasid esimese bee poisid ja tüdrukud.

Ei kutsunud nad teda vahetunnis alla koridori keksu mängima.

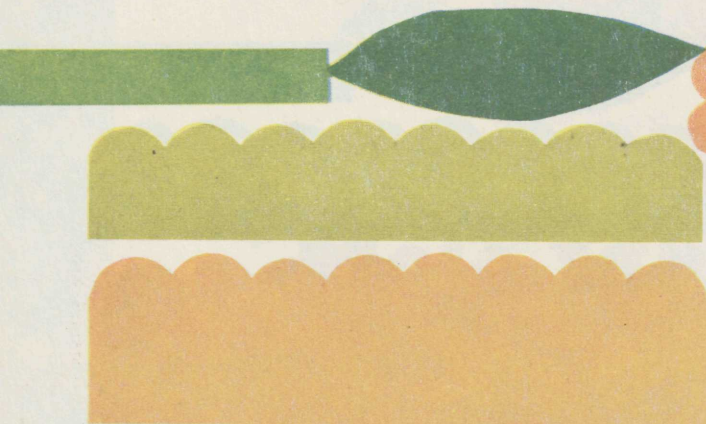
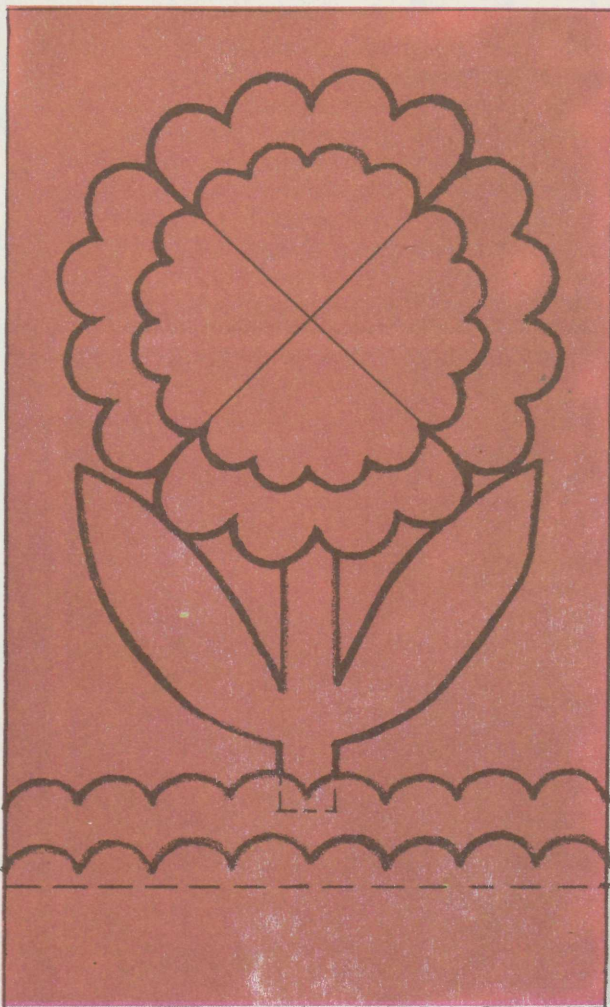
Ei tahtnud nad teda kinno kaasa.

Ei pakkunud nad talle Mareki sünnipäevakommi.

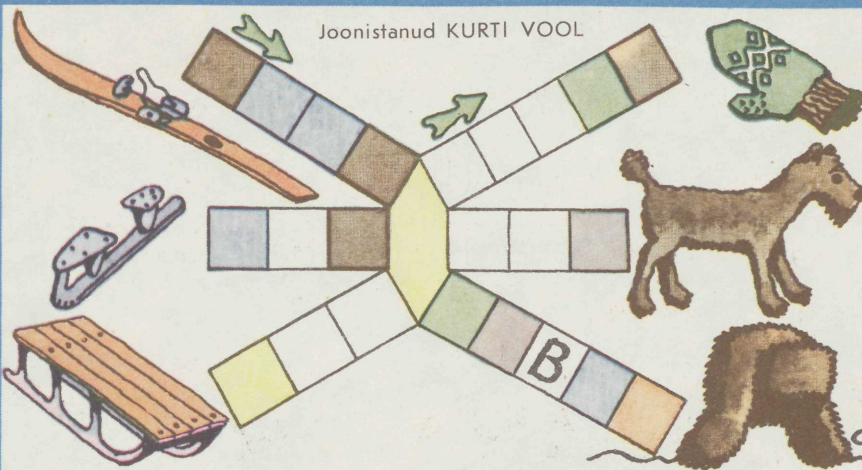
Muidugi jooksis Annika kohe kaebama. Aga õpetaja ei riienud kellegagi. Ta nagu ei näinudki Annikat. Ta nagu ei kuulnudki Annika juttu.

Eile, kui Sirli ja Urmo vahetunni ajal teineteist taga ajasid, ei öelnud Annika midagi. Hoopis läks ja korjas koridorinurgast kommipaberid üles.

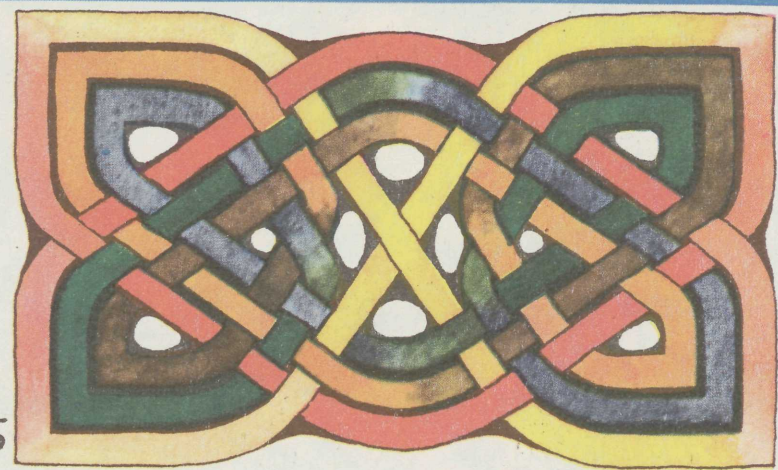
Illustreerinud PRIIT PÄRN

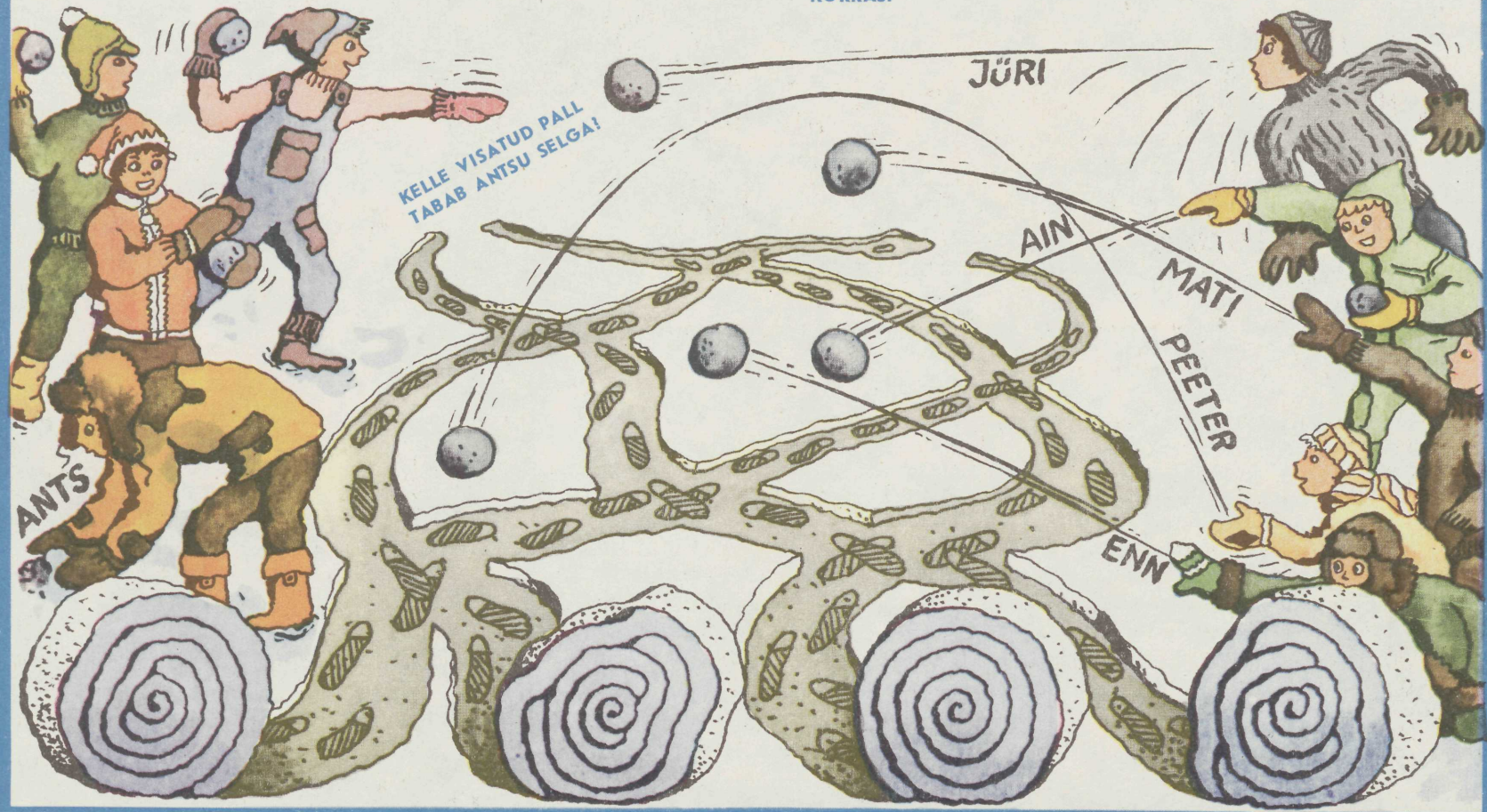
Joonistanud KURTI VOOL

LAHENDA RISTSÖNA. SAMADE TÄHTEDEGA RUUDUD ON ÜHTE VÄRVI.

MITMEST LINDIST ON ORNAMENT PÕIMITUD!

NUMMERDA SUURED LUMEPALLID NENDE VEERETAMISE JÄRJEKORRAS.

ELKNÜ Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lasteajakiri «Täheke» nr. 2 1986. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 107, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei tagasta.

Kolleegium: E. Haamer, R. Järvi, E. Mardi, H. Mänd, H. Rättiste, V. Variksaar. Telefonid: peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-497, vanemtoimetaja J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja A. Aare 681-400, toimetaja A. Jürgens 681-538, tehniline toimetaja A. Lill 681-496, sekretär-masinakirjutaja A. Kuuskemaa 681-400.

Laduda antud 30. 12. 1985. Trükkida antud 24. 01. 1986. Trükiarv 78 000. Ofsetpaber nr. 1, 60×90/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,91. Tingivärvitoimiseid 8,0. MB-00243. Tellimise nr. 4742. EKP Keskkomitee Kirjastuse trükkoda, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Esikaanel HILLAR MFTSA joonistus «Ole tügevi!».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тäheke» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии, Таллин, 200091, Пярну маantee, 67-а. Адрес редакции: ЭССР, Таллин, 200107, Пярну маantee, 67-а. Цена 20 коп. Объем 2 печ. листа. Тираж 78 000. Заказ 4742.

7 → 8 → 9 → 10 → 11 → 12

6
5
4
3

2
1

7 ← 6 ← 5 ← 4
8
1 → 2 → 3

3 4 5 6 7
2
1
1

1

KOOGI

MÄNG ALGAB TÄHELT A. KES PEATUB ORANŽIL VÄLJAL 6, ALUSTAB UUESTI — LOEB VEEL KORD RETSEPTI. NUMBER 7 TÄHISTAB LAUDA. LAUALE TULEB ÜKSHAAYAL TUUA KÕIK VAJALIKUD AINED: MARGARIIN, SUHKUR, JAHU, MUNAD JA MOOS. SELLEKS TULEB KÄIA OMA NUPUGA YASTAVA AINENI JA TAGASI. KES TAGASITEEL PEATUB ORANŽIL

7

RETSEPT

SÖÖRIL, PEAB SAMA AINET JUURDE TOOMA. JÄRGNEB TAIGNA SEGAMINE KAUSIS 1—8 RINGIRATAST SENI, KUNI NUPP PEATUB NUMBRIL 8. EDASI LÄHEB KOOK AHJU. ÜKSKÕIK KUI PALJU NÄITAB TÄRING, MÄNGIJA PEAB PEATUMA SÖÖRIL 4 — PRAE-AHJUS — JA JÄTMA ÜHE VISKE VAHELE. VÕIDAB SEE, KES ESIMESENA OMA KOOGIGA LAUALE JÕUAB.

Joonistanud KURTI VOOL

HIND 20 KOP.
ИНДЕКС 78234

A1

2
3
4
4
5
6
7

5 4 3
3
4
5
7 6

SUHKUR

Või-MARGARIIN

Põldmarja moos

JAHU